

2. Праця України у 2011 році. - Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2012. – 344 с.
3. Колот А. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань // Україна: аспекти праці. – 2007. – №4. – С. 4-9.
4. Савченко А. Методологічні основи визначення потреби у кваліфікованих кадрах // Україна: аспекти праці. – 2003. - № 4.
5. Логинов В.П., Кравцов И.Ч., Курнышева И.Р. Организационно-экономическое управление инновационной инфраструктурой. Современное управление, 1998. - №2. – С. 37-41.
6. Васильченко В.С., Грищенко А.М., Гришкова О.А., Керб Л.П. Управління трудовим потенціалом: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. – 403 с.
7. Заюков І., Коваль Н. Проблеми та перспективи розвитку в Україні професійного навчання кадрів на виробництві // Економіка України. – 2008. - № 6.- С.80-87.

A. Shinkarenko

Kirovohrad Faculty of Kyiv National University of Culture and Art

Improvement of professional training, re-training and raising the level of professional skills

The objective of the article is the research of issues connected with improvement of professional training and re-training of personnel as a way of stabilization of the situation at labour market.

The article discloses the ways of improvement of professional training, re-training and raising the level of professional skills of personnel.

It has been shown that the main aim of professional training of unoccupied population should be raising the level of its competitiveness for job-placement through education services according to educational demands and the demands of employers including the trends on the labour market.

The ways of improvement of professional training have been suggested.

Improvement of professional training, re-training and raising the level of professional skills of personnel will adjust professional and qualification structure of labour force with the demands of innovative development of economy and increase the competitiveness of unoccupied population on the labour market.

labour market, professional training of personnel, re-training of personnel

Одержано 12.04.13

УДК 364.048

О.В. Заярнюк, канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Діагностика мотивації зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями

В статті проаналізовано стан мотивації зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями. Виявлено чинники, що перешкоджають інтеграції осіб з інвалідністю до сфери трудової діяльності. Зроблено висновок про недостатню дієвість сприяння зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями на мікроекономічному та нанорівні.

діагностика, мотивація, зайнятість, особи з обмеженими фізичними можливостями

А.В. Заярнюк

Кіровоградський національний технічний університет

Диагностика мотивации занятости лиц с ограниченными физическими возможностями

В статті проаналізовано состояние мотивации занятости лиц с ограниченными физическими возможностями. Определены факторы, препятствующие интеграции лиц с инвалидностью в сферу трудовой деятельности. Сделаны выводы о недостаточной действенности содействия занятости лиц с ограниченными физическими возможностями на микроэкономическом и наноуровне.

диагностика, мотивация, занятость, лица с ограниченными физическими возможностями

Постановка проблеми. Реалізація курсу на модернізацію економіки України в умовах зниження обсягу людських ресурсів за рахунок кризової демографічної ситуації, високих темпів трудової міграції, зростання частки осіб з обмеженими фізичними можливостями (ООФМ) у структурі населення актуалізує завдання всебічного розвитку людини як працівника та як особистості. Виходячи з цих позицій, особи з інвалідністю мають рівні права з іншими громадянами і повинні мати рівні можливості для реалізації своїх прав, передусім у сфері трудової діяльності. Приймаючи це за основу, потрібно розглядати осіб з інвалідністю не як пасивну, а як активну частину трудового потенціалу суспільства.

В умовах становлення інституту соціальної відповідальності та забезпечення соціального залучення уразливих громадян суспільства, соціалізації ринку праці, гуманізації соціально-трудова відносин для подолання пасивно-утриманських життєвих і трудових орієнтацій інвалідів виправданим є використання стосовно них терміну „особи з обмеженими фізичними можливостями”, з наголосом на тому, що вони є повноцінними членами суспільства, які, проте, мають певні особливі потреби і обмеження, в тому числі і стосовно зайнятості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та прикладним проблемам розвитку та регулювання зайнятості уразливих верств населення присвячені дослідження провідних вітчизняних вчених, зокрема, І.Ф. Гнибіденка [2], А.М. Колота [6], В.В. Онікієнка [9]. Різні аспекти соціально-економічних проблем інвалідності в Україні висвітлені в працях І.С. Верховод [4], Г.І. Гаврюшенко [1; 8], Т.М. Кір'ян [3; 4], Л.Г. Колешні [5], С.В. Мельника [8], О.Й. Леська [7], І.М. Терюханової [11], Н.К. Стульпінас [11], О.О. Терещук [11]. Разом із тим, актуальні питання забезпечення можливостей розширення зайнятості людей з інвалідністю у науковій літературі все ще залишаються не достатньо дослідженими.

Актуальність статті посилюється недостатністю досліджень мотивації зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями. *Метою статті* є виклад результатів мотиваційного моніторингу зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Виклад основного матеріалу. З метою вивчення актуальних трудових та інших потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями для визначення шляхів можливої допомоги для подальшого включення ООФМ у професійну трудову діяльність на мікрорівні автором було розроблено анкету та складено відповідну програму проведення мотиваційного моніторингу протягом 2009-2012 рр. Опитуванням було охоплено більше 300 осіб з обмеженими фізичними можливостями, які проживають у Кіровоградській та Черкаській областях. Автором проводилося опитування серед ООФМ, які є працівниками підприємств УТОС і УТОГ, а також ООФМ, які зверталися до управлінь праці та соціального захисту населення Кіровоградської та Черкаської облдержадміністрацій за отриманням допомоги у працевлаштуванні, безробітних ООФМ.

Інформаційну основу моніторингу склали відповіді респондентів на питання анкети, обробка яких дозволила з'ясувати ситуацію стосовно стану трудової активності цієї категорії громадян. Увага приділялася наступним блокам питань із передбаченими анкетною варіантами відповідей на них:

- стать („чол.”, „жін.”);
- вік („до 30 років”, „30–39 років”, „40–49 років”, „50–60 років”, „більше 60 років”);
- група інвалідності („I-ша група”, „II-га група”, „III-тя група”);
- освітньо-кваліфікаційний рівень („початкова загальна освіта”, „базова загальна середня освіта”, „повна загальна середня освіта”, „професійно-технічна освіта”, „базова вища освіта”, „повна вища освіта”);
- наявність професії („є одна професія”, „є дві або більше”, „професії немає, але є можливість виконувати певні трудові операції”, „професії немає, можливості виконувати трудові операції немає”);
- оцінка власного професіоналізму („високий”, „середній”, „низький”);
- уявлення про необхідність професійного навчання („так, є”, „ні, немає”, „важко відповісти”);
- наявність стажу роботи („так”, „ні”);
- тривалість стажу роботи („до одного року”, „1-5 років”, „6-10 років”, „11-15 років”, „16-20 років”, „понад 20 років”);
- оцінка загального стану здоров’я („є потреба в періодичному лікуванні/оздоровленні”, „є потреба в санаторно-курортному лікуванні”, „є потреба в постійному медичному догляді”, „є потреба в стаціонарному лікуванні”);
- причини, за якими респондент не працює в даний момент („погане самопочуття”, „відсутність відповідної роботи”, „низька заробітна плата”, „віддаленість місця роботи від місця проживання”, „неприйнятний режим роботи”, „сімейні обставини”);
- наявність бажання працювати („так, є”, „ні, немає”, „важко відповісти”);
- наявність звернень до органів соціального захисту населення: а) з приводу працевлаштування („так”, „ні”); б) з питань навчання/перенавчання („так”, „ні”);
- факт отримання допомоги з боку органів соціального захисту населення („так”, „ні”);
- наявність бажання працювати за певною категорією („робітник”, „службовець”, „на роботах, що не потребують професії”);
- відчуття потреби в професійній підготовці або перенавчанні („так”, „ні”, „важко відповісти”);
- бажана сфера праці („на державних підприємствах звичайного типу”, „на сільськогосподарських підприємствах”, „на спеціалізованих підприємствах, цехах, дільницях”, „на підприємствах УТОГ, УТОС”, „займатися індивідуальною трудовою діяльністю”);
- бажаний режим роботи („повний робочий день”, „неповний робочий день”, „неповний робочий тиждень”, „на умовах самозайнятості”, „як безоплатно працюючий член родини”, „робота за тимчасовим строковим контрактом”, „робота вдома”, „інший”);
- члени сім’ї („батько”, „мати”, „дружина/чоловік”, „діти”, „живу один (одна)”, „брат”, „сестра”, „інші родичі”);
- розмір грошових доходів в середньому за місяць („живу випадковими заробітками”, „до 500 грн.”, „500-800 грн.”, „800-1000 грн.”, „1000-1500 грн.”, „понад 1500 грн.”);
- оцінка можливостей свого доходу для задоволення власних потреб („не вистачає на повноцінне харчування”, „не вистачає на повноцінне харчування, лікування та сплату житлово-комунальних послуг”, „не вистачає на повноцінне харчування, лікування”, „не вистачає на купівлю одягу, взуття”, „грошей не вистачає для якісного

відпочинку”, „грошей вистачає на повноцінне харчування, лікування та сплату житлово-комунальних послуг, але є проблемою оплата відпочинку, придбання житла, автомобіля”, „можу дозволити собі купувати дорогі речі (побутову техніку, автомобіль, квартиру)”).

Результати обробки відповідей опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями подано як розподіл даних у відсотках від загальної чисельності респондентів.

Вікова структура опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями має таку картину: 10% респондентів мають вік до 20 років, 25% – 20-29 років, 10% – 30-39 років, 20% – 40-49, найбільшу частку серед опитаних ООФМ (30%) становлять особи віком 50-59 років.

Розподіл респондентів за гендерною ознакою показав, що 40% опитаних ООФМ становлять чоловіки, 60% – жінки.

Дані дослідження свідчать про те, що отримання освіти є для ООФМ істотною проблемою. При цьому слід відмітити, що серед осіб з III групою інвалідності найбільша частка тих, хто отримав повну загальну середню освіту (95%), разом із тим серед інвалідів I та II груп таких лише 77%. Результати дослідження показують, що серед ООФМ найнижчий рівень освіти характерний для середньої вікової групи, а серед осіб у віці 20-29 років кожен п'ятий має повну вищу освіту.

Аналіз розподілу осіб з обмеженими фізичними можливостями залежно від наявності у них професії свідчить про високий мотиваційний потенціал зайнятості серед осіб з обмеженими фізичними можливостями. Так, жоден з опитаних респондентів не обрав варіант відповіді „професії немає, можливості виконувати трудові операції немає”.

При цьому потрібно відмітити, що серед осіб з обмеженими фізичними можливостями, які не мають професії, переважна більшість (64,3%) – це особи молодого віку.

Об'єктивним наслідком обмежень в доступі до освіти є відмінності в самооцінці професіоналізму, зафіксовані у респондентів з різними групами інвалідності. Наявність інвалідності не дозволяє досягти навіть середніх показників професіоналізму кожному п'ятому з опитаних інвалідів III групи. Серед осіб, які мають I та II групи інвалідності переважна більшість оцінює рівень власного професіоналізму як низький (81,8% та 61,6% відповідно).

Розподіл респондентів за наявністю у них бажання оволодіти професією показав, що позитивно оцінюють можливість оволодіти професією 83% опитаних респондентів, переважна більшість серед них – це молодь і особи середнього віку. При цьому лише кожен шостий з опитаних відмітив небажання оволодіти професією, назвавши основною причиною такої позиції передпенсійний вік та погане самопочуття.

Серед опитаних респондентів трудовий стаж мають 72% осіб. Серед тих, хто має трудовий стаж, строком до одного року працювали 3% осіб з обмеженими фізичними можливостями, стаж від 1 до 5 років мають 19% респондентів, від 6 до 10 років – 27%, 11-15 років – 22%, 16-20 років – 18%, понад 20 років – 11%.

Аналіз самооцінки особами з обмеженими фізичними можливостями загального стану власного самопочуття засвідчив, що з віком суттєво збільшується імовірність погіршення здоров'я. Так, серед респондентів, вік яких не перевищує 30 років, переважна більшість оцінює власний стан здоров'я як такий, що потребує періодичного оздоровлення та санаторно-курортного лікування. На необхідність постійного медичного догляду вказали лише 15% респондентів цієї вікової групи. Разом із тим, серед осіб з обмеженими фізичними можливостями, вік яких перевищує 40 років, більше половини опитаних зазначили, що мають потребу в стаціонарному лікуванні, а

кожен третій потребує постійного медичного догляду. Очевидно, що наявність інвалідності сама по собі істотно обмежує можливості пошуку роботи. Так, погане самопочуття в якості чинника, що є причиною виключення зі сфери зайнятості, назвав кожен четвертий респондент. Крім цього, серед причин, що негативно впливають на активність осіб з обмеженими фізичними можливостями на ринку праці істотними є низька оплата праці та відсутність відповідної роботи за професією. Віддаленість місця роботи від місця проживання є суттєвим чинником, що перешкоджає зайнятості осіб з I групою інвалідності (табл. 1).

Таблиця 1 – Оцінка респондентами чинників, що перешкоджають їх зайнятості (у % до чисельності опитаних)

Чинники, що перешкоджають зайнятості ООФМ	Група інвалідності		
	I	II	III
Погане самопочуття	28,8	25,6	20,4
Відсутність відповідної роботи за професією	37,3	29,5	26,7
Віддаленість місця роботи від місця проживання	34,5	22,5	15,6
Низька заробітна плата	38,7	41,2	42,3
Неприйнятний режим роботи і розпорядок дня	0,0	0,0	0,0
Сімейні обставини (необхідність займатися вихованням дітей, онуків, догляд за іншими членами сім'ї)	0,0	0,0	1,2

Разом із тим, про силу трудових мотивів свідчить висока питома вага ствердних відповідей (74%) на запитання „Чи є у Вас бажання працювати?“. Водночас, „ні“ відповіли 17% опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями (серед них переважали особи з I групою інвалідності), не змогли визначитись з цього приводу 9% опитаних осіб. Звернення до служби зайнятості України, Фонду соціального захисту інвалідів, управління праці та соціального захисту населення, на підприємства та до громадських організацій інвалідів з питань працевлаштування та перенавчання підтвердили 38% опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями. Решта 62% не вірять можливості отримання допомоги з цих питань і не виявляють високої активності в пошуку роботи.

Серед тих, хто звернувся за допомогою у працевлаштуванні та перенавчанні 54% отримали очікувану допомогу, решта – ні.

Розподіл осіб з обмеженими фізичними можливостями за видами бажаних професій показав, що більше половини (51,4%) респондентів висловлюють бажання працювати робітниками, 21,5% – службовцями, 27,1% – виконувати роботу, що не потребує професії. На наш погляд, досить низька оцінка власних шансів професійної позиції більшості опитаних полягає в тому, що для осіб з обмеженими фізичними можливостями важливою проблемою є не лише пошук роботи та працевлаштування, але й просування кар'єрними сходами.

Потребу в професійній підготовці та перенавчанні для власного працевлаштування відчуває майже половина (48%) опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Щодо сфери діяльності, бажаної для осіб з обмеженими фізичними можливостями, то тут ситуація виглядає наступним чином (табл. 2). Бажання працювати на державних підприємствах звичайного типу виявила переважна більшість з 368 опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями: 23,9% інвалідів I групи,

44,6% – II групи і 54,8% – третьої.

В основному це особи середнього віку, більшість з яких мають досвід роботи на державних підприємствах. Кожен п'ятий інвалід I групи обрав в якості сфери праці підприємства УТОГ або УТОС, серед осіб з II групою інвалідності таких виявилось 13,6%, з III групою – 8,8%. На сільськогосподарських підприємствах (фермерських господарствах) виявив бажання працювати кожен десятий з опитаних ООФМ, більшість яких проживають у сільській місцевості. Займатися індивідуальною трудовою діяльністю в основному виявили бажання 22,1% осіб з III групою інвалідності, дещо менше таких серед інвалідів II групи – 17,8%, I групи – 2,3%.

Потрібно відмітити, що серед осіб з обмеженими фізичними можливостями, готових працювати в сфері малого бізнесу, переважають люди молодого віку з вищою освітою.

Таблиця 2 – Розподіл осіб з обмеженими фізичними можливостями залежно від бажаної сфери діяльності (у % до чисельності опитаних)

Сфера діяльності	Група інвалідності		
	I	II	III
На державних підприємствах звичайного типу	23,9	44,6	54,8
На сільськогосподарських підприємствах (фермерських господарствах)	8,2	12,3	14,3
На підприємствах УТОГ, УТОС	24,3	13,6	8,8
На спеціалізованих підприємствах, в цехах, дільницях	41,3	11,7	0
Займатися індивідуальною трудовою діяльністю	2,3	17,8	22,1

Розподіл опитаних осіб з обмеженими фізичними можливостями за сімейним станом такий: 42% одружені, 58% – ні. Аналіз чисельності членів родини, в яких проживають ООФМ, виявив, що більшість неодружених ООФМ (72%) проживають з одним з батьків (частіше з матір'ю), з братом або сестрою – 4%, самотньо живуть 24% таких осіб. Серед одружених осіб з обмеженими фізичними можливостями 48% мають на утриманні одну дитину, 17% – двох дітей, 2% – трьох дітей, 33% не мають дітей.

Проведений аналіз розміру грошових доходів на одного члена родини в середньому за місяць, включаючи заробітну плату, стипендію, пенсію, допомогу, засвідчив, що переважна більшість осіб з обмеженими фізичними можливостями мають доходи в розмірі 500-800 грн. на місяць, що у 2-3 рази менше гарантованого державою розміру прожиткового мінімуму, який навіть не забезпечує утримання ООФМ на межі фізичного виживання. Кожен п'ятий інвалід III групи має дохід у розмірі менше 500 грн. Щомісячний дохід у розмірі 500-800 грн. мають 2,6% інвалідів I групи, 4,3% інвалідів II групи і 2,8% інвалідів III групи. Жоден з опитаних респондентів не має доходу на одного члена родини в середньому за місяць, що перевищує 1500 грн.

Зазначений стан грошових доходів осіб з обмеженими фізичними можливостями залишається незмінним і сьогодні. Результати наших досліджень підтверджуються і в працях інших вітчизняних науковців. Так, за словами О. Осадчого, заступника голови Українського товариства сліпих, на підприємствах товариства значна частина незрячих працівників отримує 50-200 грн. заробітної плати, інші отримують мінімальну заробітну плату [10, с. 31]. Про низький рівень мотиваційного впливу заробітної плати працюючих ООФМ свідчить низька оцінка респондентами можливостей отриманого доходу (табл. 3).

Як свідчать наведені дані, переважна більшість опитаних осіб з обмеженими

фізичними можливостями (більше 90%) у процесі проведеного дослідження визнали, що заробітна плата задовольняє лише їхні найсуттєвіші життєві потреби (харчування, оплату житлово-комунальних послуг) і вони не мають матеріальних можливостей для купівлі одягу, взуття, повноцінного відпочинку, лікування та оздоровлення.

Великою проблемою є відсутність коштів на придбання засобів технічної реабілітації, яка стримує трудову активність 35,2% осіб з обмеженими фізичними можливостями. Абсолютно всі опитані респонденти зазначили, що їх доходу не вистачає на оплату відпочинку, купівлю житла, автомобіля.

Таблиця 3 – Оцінка респондентами можливостей отриманого доходу*

Можливості отриманого доходу для задоволення потреб	(у % до чисельності опитаних)
Не вистачає на повноцінне харчування	84,7
Не вистачає на повноцінне харчування, лікування	91,5
Не вистачає на повноцінне харчування, лікування та оплату житлово-комунальних послуг	87,6
Не вистачає на купівлю одягу, взуття	76,9
Не вистачає на засоби технічної реабілітації (диктофон, інвалідний візок)	35,2
Грошей не вистачає для якісного відпочинку	7,3
Можу дозволити собі купувати дорогі речі (побутову техніку, автомобіль, квартиру) тільки шляхом заощаджень	0,0
Грошей вистачає на повноцінне харчування, лікування, сплату житлово-комунальних послуг, але є проблемою оплата відпочинку, купівля житла, автомобіля	0,0

* сума відповідей перевищує 100% через вибір респондентами кількох відповідей

Висновки. Виходячи з наведеного вище, можна стверджувати, що сприяння зайнятості ООФМ на мікроекономічному та нанорівні є недостатньо дієвим. Відсутність економічних стимулів для роботодавців по створенню нових і збереженню існуючих робочих місць для ООФМ, недостатність коштів на підприємствах зужує можливості для працевлаштування ООФМ. Невідповідність професійної підготовки частини ООФМ запитам територіального ринку праці не дозволяє їм влаштуватися на гідну роботу. Водночас, пропозиція некваліфікованої і низькооплачуваної роботи не задовольняє потреби осіб з обмеженими фізичними можливостями. Головними причинами, що стримують трудову активність серед осіб з обмеженими фізичними можливостями є: низький рівень заробітної плати, невідповідність зовнішнього середовища трудовим потребам ООФМ (недостатність технічних засобів реабілітації та транспортних засобів; ортезів і протезів; модернізованих меблів, обладнання, предметів побуту, засобів праці; навчальної, наукової літератури і засобів масової інформації на спеціальних, адаптованих до потреб ООФМ, носіях), обмеженість доступу до набуття професійної освіти та конкурентоспроможної професії.

Проблемні питання та *перспективи подальших досліджень*, на думку автора, полягають в наступному: по-перше, у пошуку шляхів створення ефективного механізму комплексної багатопрофільної реабілітації і зайнятості інвалідів; по-друге, в обґрунтуванні напрямів удосконалення системи здобуття освіти та фахової підготовки осіб з інвалідністю; по-третє, у дослідженні питань удосконалення інформаційного забезпечення системи реабілітації та працевлаштування інвалідів. Вказані напрями не вичерпують всіх актуальних завдань, зміст яких є близьким до виконаного

дослідження.

Список літератури

1. Гаврюшенко Г. Працевлаштування осіб з обмеженими фізичними можливостями: світовий досвід та пропозиції щодо його запровадження в Україні / Ганна Гаврюшенко // Соціальний захист. – 2005. – № 11. – С. 27-28.
2. Гнибіденко І. Трудова зайнятість – важлива складова соціальної політики / Іван Гнибіденко // Праця і зарплата. – 2007. – № 47. – С. 4-5, С. 7.
3. Кір'ян Т. Рівень та можливості використання праці інвалідів на підприємствах окремих сфер економічної діяльності / Тетяна Кір'ян // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 2. – С. 13–19.
4. Кір'ян Т., Верховод І. Системно-концептуальний підхід щодо соціально-професійної реабілітації інвалідів / Тетяна Кір'ян // Україна: аспекти праці. – 2007. – № 2. – С. 3–10.
5. Колешня Л., Пасічник В. Інтеграція людей з інвалідністю у сферу праці: перспективи і напрями // Україна: аспекти праці. – 2009. – № 7. – С. 20-24.
6. Колот А.М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку : монографія / А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2010. – 251 [5] с.
7. Лесько О.Й. Зайнятість та професійна реабілітація осіб з обмеженими фізичними можливостями (методологія, проблеми, шляхи вирішення) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.09.01 „Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика” / О.Й. Лесько. – К., 2003. – 16 с.
8. Мельник С., Гаврюшенко Г. Законодавчо-нормативне забезпечення державної соціальної політики щодо інвалідів / Сергій Мельник, Ганна Гаврюшенко // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 6. – С. 16–20.
9. Онікієнко В.В. Основні тенденції формування трудових ресурсів і зайнятості населення України в довготривалій перспективі / В.В. Онікієнко // Зайнятість та ринок праці. Вип. 8. – К., 1998. – С. 48–58.
10. Сліпі підтримують зрячих // Віче. – 2008. – № 3. – С. 31.
11. Терюханова І. Стимулювання роботодавців до працевлаштування інвалідів: зарубіжний досвід та вітчизняна практика / І. Терюханова, Н. Стульпінас, О. Терещук // Соціальний захист. – 2008. – № 11. – С. 16–17.

O. Zaiarniuk

Kirovograd National Technical University

Diagnostic of disable people motivation employment

The purpose of article is the results of disable people employment motivation monitoring presentation.

Condition of disable people employment motivation monitoring analyzed in the article. Causes of obstruction of labor activity disable people identified. This low wages level, the disparity of the environment and labor needs. This also limited availability of receiving professional education and competitive profession. Disable people do not want to work in unskilled low-paid jobs.

Conclusion: promoting employment disable people on micro-economic and nanolevel is not effective.

diagnostic, motivation, employment, disable people

Одержано 17.04.13